

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1381/2013**z dnia 17 grudnia 2013 r.****ustanawiające program „Prawa, równość i obywatelstwo” na lata 2014–2020****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 19 ust. 2, art. 21 ust. 2, art. 114, art. 168, art. 169 oraz art. 197,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Unia Europejska opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn. Osoby są uprawnione do korzystania w Unii z praw przyznanych im przez Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i Traktat o Unii Europejskiej (TUE). Ponadto Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (zwana dalej „Kartą praw podstawowych”), która wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony stała się w Unii prawnie wiążąca, określa podstawowe prawa i wolności przysługujące wszystkim osobom w Unii. Prawa te należy propagować i respektować. Należy zagwarantować możliwość pełnego korzystania z tych praw i z praw wynikających z międzynarodowych konwencji, do których przystąpiła Unia, takich jak konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, oraz należy usunąć wszelkie przeszkody. Ponadto z korzystaniem z tych praw wiąże się odpowiedzialność i obowiązki wobec innych osób, wspólnoty ludzkiej i przyszłych pokoleń.

(2) W programie sztokholmskim ⁽⁴⁾ Rada Europejska potwierdziła priorytetowe znaczenie rozwijania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

i jako jeden z priorytetów politycznych wskazała realizację „Europy praw”. Finansowanie zostało uznane za jedno z istotnych narzędzi służących skutecznej realizacji priorytetów politycznych programu sztokholmskiego. Ambitne cele określone w Traktatach i w programie sztokholmskim powinny zostać osiągnięte, między innymi, poprzez przyjęcie na lata 2014–2020 elastycznego i skutecznego programu „Prawa, równość i obywatelstwo” (zwanego dalej „Programem”), który powinien ułatwić planowanie i wdrożenie. Cele ogólne i szczegółowe Programu należy interpretować zgodnie z odpowiednimi wytycznymi strategicznymi określonymi przez Radę Europejską.

(3) Komunikat Komisji z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie strategii „Europa 2020” określa strategię na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Wspieranie i upowszechnianie praw osób w obrębie Unii, zwalczanie dyskryminacji i nierówności oraz propagowanie obywatelstwa Unii przyczyniają się do promocji celów szczegółowych i inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020”.

(4) Niedyskryminacja jest jedną z podstawowych zasad Unii. Art. 19 TFUE przewiduje podejmowanie działań w celu zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasadę niedyskryminacji zapisano także w art. 21 Karty praw podstawowych, który należy stosować w granicach wyznaczonych przez art. 51 Karty praw podstawowych i zgodnie z tym artykułem. Należy brać pod uwagę specyficzne przejawy różnorodnych form dyskryminacji, a także podejmować równoległe właściwe działania mające na celu zapobieganie i zwalczanie dyskryminacji z jednego lub wielu względów.

(5) Program należy wprowadzać w życie w synergii z realizacją innych działań Unii mających te same cele, w szczególności z działaniami, o których mowa w komunikacie Komisji z dnia 5 kwietnia 2011 r. pt. „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.” ⁽⁵⁾ oraz w konkluzjach Rady z dnia 19 maja 2011 r. w sprawie Unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów do 2020 r., w których wzywa się państwa członkowskie do zajęcia się zjawiskiem społecznego i ekonomicznego wykluczenia Romów poprzez zastosowanie podejścia włączającego w czterech głównych dziedzinach: edukacji, zatrudnienia, zdrowia i zakwaterowania – zapewniając też, by Romowie nie byli dyskryminowani i by ich prawa podstawowe były uznawane na równi z prawami innych – jak również do podjęcia środków służących wyeliminowaniu segregacji, tam gdzie zjawisko to występuje, zwłaszcza w dziedzinie edukacji i zakwaterowania.

⁽¹⁾ Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 108.

⁽²⁾ Dz.U. C 277 z 13.9.2012, s. 43.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 11 grudnia 2013 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 16 grudnia 2013 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 115 z 4.5.2010, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 258 z 2.9.2011, s. 6.

- (6) Rasizm, ksenofobia, homofobia i inne formy nietolerancji są bezpośrednim pogwałceniem zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego, na których opiera się Unia i które są wspólne wszystkim państwom członkowskim. Zwalczanie tych zjawisk pozostaje zatem stałym celem, który wymaga koordynacji działań, w tym przydziału środków finansowych. Zjawiska te obejmują między innymi publiczne podżeganie do przemocy lub nienawiści wobec grup osób lub wobec członków takich grup, a także inne przestępstwa, jeśli popełnione zostały z pobudek rasistowskich, ksenofobicznych lub homofobicznych. W tym kontekście szczególną uwagę należy także zwrócić na zapobieganie wszelkim formom przemocy, nienawiści, segregacji i stygmatyzacji i na ich zwalczanie, a także na zwalczanie nękania, molestowania i nietolerancyjnego traktowania, na przykład w administracji publicznej, policji, sądownictwie, w szkołach i w miejscu pracy.
- (7) Równość kobiet i mężczyzn jest jedną z podstawowych wartości, na których opiera się Unia. Nierówne traktowanie kobiet i mężczyzn narusza prawa podstawowe. Ponadto propagowanie równości kobiet i mężczyzn przyczynia się także do realizacji celów strategii „Europa 2020”. Cel zakładający propagowanie równości kobiet i mężczyzn należy realizować w synergii z innymi działaniami Unii lub państw członkowskich mającymi te same cele, w szczególności z działaniami, o których mowa w Europejskim pakcie na rzecz równości płci na lata 2011–2020.
- (8) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dyskryminacja ze względu na płeć obejmuje dyskryminację z powodu zmiany płci. Przy realizacji Programu należy również zwrócić uwagę na rozwój prawa Unii i orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w odniesieniu do innych aspektów związanych z płcią, w tym tożsamości płciowej.
- (9) Wyrazem podstawowych wartości, na których opiera się Unia, jest między innymi prawo do godnego traktowania w miejscu pracy oraz w społeczeństwie w ujęciu ogólnym, dlatego konieczna jest koordynacja działań umożliwiająca podjęcie ukierunkowanych działań związanych z rynkiem zatrudnienia. Działania w dziedzinie równości płci i niedyskryminacji powinny zatem obejmować propagowanie równości kobiet i mężczyzn i zwalczanie dyskryminacji w miejscu pracy i na rynku zatrudnienia.
- (10) Przemoc wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz wobec innych grup ryzyka we wszystkich swoich postaciach jest pogwałceniem praw podstawowych i poważnym zagrożeniem dla zdrowia. Taka przemoc występuje w całej Unii i ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne ofiar, a także na ogół społeczeństwa. Aby jej przeciwdziałać i chronić ofiary, niezbędne są zdecydowana wola polityczna i skoordynowane działania, oparte na metodach i rezultatach programów Daphne⁽¹⁾. Podjęcie działań w celu zwalczania przemocy wobec kobiet przyczynia się do propagowania równości kobiet i mężczyzn. W związku z tym, że finansowanie na podstawie programów Daphne od czasu ich powstania w 1997 r. osiąga znaczne sukcesy, zarówno pod względem popularności wśród zainteresowanych podmiotów (organów publicznych i instytucji akademickich oraz organizacji pozarządowych), jak i pod względem skuteczności projektów finansowanych przez te programy, istotne jest, by przy realizacji Programu nazwa „Daphne” została utrzymana w odniesieniu do celu szczegółowego, który służy zapobieganiu przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet i zwalczaniu jej, co pozwoli jak najlepiej wyeksploatować programy Daphne.
- (11) Art. 3 ust. 3 TUE zobowiązuje Unię do propagowania ochrony praw dziecka oraz zwalczania dyskryminacji. Dzieci są szczególnie podatne na zagrożenia, zwłaszcza w sytuacji ubóstwa, wykluczenia społecznego, niepełnosprawności oraz w specyficznych sytuacjach powodujących ryzyko, takich jak zaniedbanie, uprowadzenie czy zaginięcie. Należy podjąć działania w celu propagowania praw dziecka i przyczynienia się do ochrony dzieci przed krzywdą i przemocą, która zagraża ich zdrowiu fizycznemu lub psychicznemu i stanowi pogwałcenie ich prawa do rozwoju, ochrony i godności.
- (12) Dane osobowe nadal powinny być skutecznie chronione w kontekście ciągłego rozwoju technologicznego i globalizacji. Ramy prawne Unii w zakresie ochrony danych powinny być stosowane skutecznie i konsekwentnie w całej Unii. Aby to osiągnąć, Unia powinna być w stanie wspierać wysiłki państw członkowskich w zakresie wdrażania tych ram prawnych, przy czym szczególny nacisk należy położyć na zapewnienie, by osoby miały możliwość skutecznego korzystania ze swoich praw.
- (13) Obywatele powinni być bardziej świadomi swoich praw wynikających z obywatelstwa Unii i mieć możliwość korzystania z nich – to jest z prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Unii, prawa do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego i w wyborach lokalnych w państwie członkowskim zamieszkania na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa, prawa do składania petycji do Parlamentu Europejskiego w dowolnym języku Traktatów, prawa do przedkładania inicjatyw obywatelskich i do
- ⁽¹⁾ Decyzja nr 293/2000/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 stycznia 2000 r. przyjmująca program działania Wspólnoty (program Daphne) (2000–2004) w sprawie środków zapobiegawczych w celu zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet (Dz.U. L 34 z 9.2.2000, s. 1); Decyzja nr 803/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. przyjmująca program działania Wspólnoty (2004–2008) w celu zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz w celu ochrony ofiar i grup ryzyka (program Daphne II) (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 1); Decyzja nr 779/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 czerwca 2007 r. ustanawiająca na lata 2007–2013 program szczegółowy na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz na rzecz ochrony ofiar i grup ryzyka (program Daphne III) jako część programu ogólnego Prawa podstawowe i sprawiedliwość (Dz.U. L 173 z 3.7.2007, s. 19).

składania skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie wszelkich przypadków niewłaściwego administrowania w instytucjach. Zachęcanie obywateli do aktywniejszego udziału w życiu demokratycznym na szczeblu Unii umocni europejskie społeczeństwo obywatelskie i ułatwi rozwój europejskiej tożsamości. Obywatele nie powinni obawiać się zamieszkania, studiowania, podejmowania pracy i wolontariatu w innym państwie członkowskim ani podróżowania do innego państwa członkowskiego oraz powinni móc liczyć na równy dostęp oraz pełną egzekwowalność i ochronę przysługujących im praw bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od tego, w którym państwie Unii akurat przebywają.

- (14) Osoby będące konsumentami lub przedsiębiorcami na rynku wewnętrznym, powinny mieć możliwość egzekwowania, ponad granicami, swoich praw wynikających z prawa Unii.
- (15) Zgodnie z art. 8 i 10 TFUE Program we wszystkich swoich działaniach powinien wspierać uwzględnianie aspektu płci i celów związanych z niedyskryminacją. Aby sprawdzić, w jaki sposób kwestie równości płci i niedyskryminacji są uwzględniane w działaniach Programu, niezbędne jest jego systematyczne monitorowanie i ocenianie.
- (16) Doświadczenia w działaniach na poziomie Unii pokazały, że realizacja celów Programu w praktyce wymaga połączenia instrumentów, w tym aktów prawnych, inicjatyw politycznych i finansowania. Finansowanie należy do istotnych narzędzi uzupełniających środki prawodawcze.
- (17) Działania finansowane w ramach Programu – oprócz tego, że mają rzeczywistą wartość dla beneficjentów – mogą generować dane służące za podstawę lepszego kształtowania polityki na szczeblu krajowym i unijnym. Programy Daphne umożliwiły na przykład rzeczywisty transfer wiedzy i sprawdzonych rozwiązań między wszystkimi zaangażowanymi podmiotami – w tym państwami członkowskimi – w zakresie zapobiegania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz zwalczania takiej przemocy.
- (18) Komunikat Komisji z dnia 29 czerwca 2011 r. zatytułowany „Budżet z perspektywy” „Europy 2020” podkreśla potrzebę racjonalizacji i uproszczenia unijnego finansowania. Zwłaszcza w związku z obecnym kryzysem finansowym ogromne znaczenie ma, by środki finansowe Unii były planowane i zarządzane jak najstaranniej. Znaczące uproszczenie finansowania i skuteczne zarządzanie nim można zapewnić poprzez zmniejszenie liczby programów oraz poprzez racjonalizację, uproszczenie i harmonizację przepisów i procedur dotyczących finansowania.
- (19) W odpowiedzi na potrzebę uproszczenia finansowania, skutecznego zarządzania finansowaniem i łatwiejszego dostępu do finansowania, w Programie należy kontynuować i rozwijać działania prowadzone poprzednio na podstawie sekcji 4 („Walka z dyskryminacją i różnorodność”) programu Progress utworzonego decyzją Parla-

mentu Europejskiego i Rady nr 1672/2006/WE⁽¹⁾, programu „Prawa podstawowe i obywatelstwo” utworzonego decyzją Rady 2007/252/WE⁽²⁾ oraz programu Daphne III. Śródkresowe oceny tych programów obejmują zalecenia służące usprawnieniu ich realizacji. Wnioski płynące z tych śródkresowych ocen, a także z odnośnych ocen ex post należy uwzględniać przy realizacji Programu.

- (20) Zasadami przewodnimi realizacji celów Programu powinny być zapewnienie optymalnego wykorzystania zasobów finansowych i poprawa efektywności wydatków. Aby wesprzeć wysiłki na rzecz ustanowienia „Europy praw”, powinny zostać zagwarantowane odpowiednie środki finansowe. Należy zapewnić, by Program był realizowany w sposób jak najbardziej skuteczny i przystępny, a jednocześnie zagwarantować pewność prawa i dostępność Programu dla wszystkich uczestników. Aby ułatwić dostęp do finansowania wszystkim potencjalnym beneficjentom, należy także uprościć procedury składania wniosków oraz wymogi związane z zarządzaniem finansowym, a jednocześnie zlikwidować obciążenia administracyjne.
- (21) W komunikacie Komisji z dnia 19 października 2010 r. zatytułowanym „Przegląd budżetu UE” oraz w komunikacie Komisji z dnia 29 czerwca 2011 r. zatytułowanym „Budżet z perspektywy »Europy 2020«” podkreślono, jak ważne jest skupienie finansowania na działaniach mających wyraźną europejską wartość dodaną, tj. na tych działaniach, gdzie interwencja Unii może przynieść dodatkową wartość w porównaniu z samodzielnymi działaniami państw członkowskich. Działania objęte niniejszym rozporządzeniem powinny przyczyniać się do budowania wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, zacieśniania współpracy transgranicznej oraz nawiązywania kontaktów, a także zapewniania prawidłowego, spójnego i konsekwentnego stosowania prawa Unii. Finansowanie powinno również ułatwiać zdobywanie przydatnej i merytorycznej wiedzy o prawie i politykach Unii przez wszystkich zainteresowanych oraz zapewnić solidną bazę analityczną umożliwiającą wsparcie i rozwój prawa i polityk Unii, a przez to także sprzyjać ich egzekwowaniu i właściwemu wprowadzaniu w życie. Interwencja Unii pozwala na spójne realizowanie tych działań w całej Unii oraz na uzyskanie korzyści skali. Ponadto Unia ma lepsze możliwości niż państwa członkowskie, aby zająć się sytuacjami transgranicznymi i zapewnić europejską platformę wzajemnego uczenia się.
- (22) Przy wyborze działań, które mają być finansowane w ramach Programu, Komisja powinna oceniać propozycje pod kątem wcześniej ustalonych kryteriów. Kryteria te powinny obejmować ocenę europejskiej wartości dodanej proponowanych działań. Także projekty krajowe i projekty na małą skalę mogą mieć europejską wartość dodaną.

⁽¹⁾ Decyzja nr 1672/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. ustanawiającej wspólnotowy program na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej – Progress (Dz.U. L 315 z 15.11.2006, s. 1).

⁽²⁾ Decyzja Rady 2007/252/WE z dnia 19 kwietnia 2007 r. ustanawiającej na lata 2007–2013 program szczegółowy „Prawa podstawowe i obywatelstwo” jako część programu ogólnego „Prawa podstawowe i sprawiedliwość” (Dz.U. L 110 z 27.4.2007, s. 33).

- (23) Organy i podmioty, które w dziedzinach objętych Programem działają na rzecz celów o ogólnoeuropejskim znaczeniu, należy uznać za kluczowe, o ile wykazały lub można oczekiwać, że wykażą, znaczny wpływ na realizację tych celów; powinny one otrzymać finansowanie zgodnie z procedurami i kryteriami określonymi w rocznych programach prac przyjętych przez Komisję na podstawie niniejszego rozporządzenia.
- (24) Zharmonizowane usługi o walorze społecznym należy interpretować w rozumieniu art. 2 decyzji Komisji nr 116/2007/WE⁽¹⁾.
- (25) Organami i podmiotami mającymi dostęp do Programu, powinny być też władze krajowe, regionalne i lokalne.
- (26) W niniejszym rozporządzeniu określa się pulę środków finansowych na cały okres obowiązywania Programu stanowiącą główny punkt odniesienia – w rozumieniu pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją o dyscyplinie budżetowej, współpracy w sprawach budżetowych i o należytych zarządzaniu finansowym⁽²⁾ – dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (27) Aby zapewnić, by Program był odpowiednio elastyczny w związku ze zmieniającymi się potrzebami i odpowiadającymi im priorytetami politycznymi w trakcie jego obowiązywania, należy przyznać Komisji uprawnienie do przyjmowania zgodnie z art. 290 TFUE aktów dotyczących zmiany wartości procentowych określonych w załączniku do niniejszego rozporządzenia dla każdej grupy szczegółowych celów, które przekroczą te wartości procentowe o więcej niż 5 punktów procentowych. Aby ocenić potrzebę przyjęcia takiego aktu delegowanego, te wartości procentowe powinny być obliczane na podstawie puli środków finansowych Programu na cały okres jego obowiązywania, a nie na podstawie środków dostępnych na dany rok. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów. Przygotowując i opracowując akty delegowane, Komisja powinna zapewnić jednocześnie, terminowe i odpowiednie przekazywanie stosownych dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
- (28) Niniejsze rozporządzenie należy wprowadzać w życie przy zachowaniu pełnej zgodności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012⁽³⁾ („rozporządzenie finansowe”). W szczególności w odniesieniu do warunków kwalifikowalności podatku od wartości dodanej (VAT) uiszczanego przez beneficjentów dotacji, kwalifikowalność VAT nie powinna być uzależniona od statusu prawnego beneficjentów w odniesieniu do działalności, która może być prowadzona zarówno przez organy i podmioty prywatne oraz publiczne na tych samych warunkach prawnych.
- Uwzględniając specyficzny charakter celów i działań, których dotyczy niniejsze rozporządzenie, w zaproszeniach do składania wniosków należy doprecyzować, że w odniesieniu do działalności, która może być prowadzona zarówno przez organy i podmioty publiczne oraz prywatne, niepodlegający odliczeniu VAT naliczony podmiotom publicznym kwalifikuje się w zakresie, w jakim jest uiszczany na potrzeby realizacji działań, takich jak szkolenia i działania informacyjne, których nie można uznać za sprawowanie władzy publicznej. Niniejsze rozporządzenie powinno także wykorzystywać narzędzia upraszczające wprowadzone na mocy rozporządzenia finansowego. Ponadto kryteria służące ustaleniu, które działania otrzymają wsparcie, powinny zakładać, że dostępne zasoby finansowe zostaną przydzielone na działania przynoszące największe skutki w odniesieniu do celów politycznych, które zamierza się osiągnąć.
- (29) Aby zapewnić jednolite warunki wdrożenia niniejszego rozporządzenia, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w zakresie przyjmowania rocznych programów prac. Te uprawnienia powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽⁴⁾.
- (30) W przyjmowanych przez Komisję na podstawie niniejszego rozporządzenia rocznych programach prac należy zapewnić odpowiedni rozdział środków finansowych na dotacje i zamówienia publiczne. W ramach Programu należy przede wszystkim przydzielać środki finansowe na dotacje, jednocześnie utrzymując dostateczny poziom finansowania zamówień publicznych. Minimalny odsetek rocznych wydatków, które mają być przeznaczane na dotacje, powinien zostać ustanowiony w rocznych programach prac i wynosić nie mniej niż 65 %. Aby ułatwić planowanie i współfinansowanie projektów przez zainteresowane strony, Komisja powinna określić precyzyjny harmonogram zaproszeń do składania wniosków, wyboru projektów i podejmowania decyzji o przyznaniu środków.
- (31) Aby zapewnić skuteczny przydział środków z budżetu ogólnego Unii, należy dążyć do spójności, komplementarności i synergii między programami finansowania wspierającymi blisko ze sobą powiązane dziedziny polityki, w szczególności między Programem a programem „Sprawiedliwość” ustanowionym na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1382/2013⁽⁵⁾, programem „Europa dla Obywateli”, programem Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych ustanowionym na mocy

(1) Decyzja Komisji nr 116/2007/WE z dnia 15 lutego 2007 r. w sprawie rezerwacji krajowego zakresu numeracyjnego zaczynającego się na „116” na potrzeby zharmonizowanych usług o walorze społecznym (Dz.U. L 49 z 17.2.2007, s. 30).

(2) Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

(3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz zmieniające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

(4) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

(5) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1382/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające program „Sprawiedliwość” na lata 2014-2020 (Zob. s. 73 niniejszego Dziennika Urzędowego).

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1296/2013 ⁽¹⁾ oraz innymi programami w dziedzinach: zatrudnienia i spraw społecznych; spraw wewnętrznych; zdrowia i ochrony konsumentów; edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu; społeczeństwa informacyjnego; rozszerzenia, a w szczególności Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II) oraz europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, w odniesieniu do których wspólne przepisy zostały określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ⁽²⁾.

- (32) Komisja powinna zapewniać ogólną spójność, komplementarność i synergię z pracą organów, urzędów i agencji Unii, takich jak Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn czy Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, oraz uwzględniać prace innych krajowych lub międzynarodowych podmiotów, w dziedzinach, których dotyczy Program.
- (33) Należy chronić interesy finansowe Unii poprzez zastosowanie proporcjonalnych środków w całym cyklu wydatkowania, w tym poprzez zapobieganie nieprawidłowościom, ich wykrywanie i analizę, odzyskiwanie środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładanie kar finansowych i administracyjnych zgodnie z rozporządzeniem finansowym.
- (34) W celu wdrożenia zasady należytego zarządzania finansami niniejsze rozporządzenie powinno zapewniać odpowiednie narzędzia do oceny jego realizacji. Należy zatem określić cele ogólne i szczegółowe. Należy określić zestaw konkretnych i kwantyfikowalnych wskaźników, obowiązujących przez cały czas trwania Programu, które posłużą do mierzenia osiągnięć w zakresie celów szczegółowych. Komisja powinna co roku przedkładać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z monitorowania, które powinno opierać się, między innymi, na wskaźnikach określonych w niniejszym rozporządzeniu oraz informować o wykorzystaniu dostępnych środków finansowych.
- (35) Przy realizacji Programu Komisja powinna uwzględniać cel zakładający sprawiedliwy podział geograficzny środków finansowych i zapewnić pomoc tym państwom członkowskim, w których liczba finansowanych działań jest stosunkowo niska. Przy realizacji Programu Komisja powinna także uwzględniać to, czy – według uznanych

na arenie międzynarodowej wskaźników / organów monitorujących – w pewnych państwach członkowskich potrzebne jest podjęcie kroków w celu zapewnienia skutecznej realizacji celów Programu oraz udzielenie wsparcia działaniom prowadzonym na tych obszarach przez państwa członkowskie lub społeczeństwo obywatelskie.

- (36) Zgodnie z art. 180 ust. 1 lit. l) rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1268/2012 ⁽³⁾ („zasady stosowania rozporządzenia finansowego”), w umowach o udzielenie dotacji należy zawrzeć postanowienia dotyczące eksponowania informacji o wsparciu finansowym Unii, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, gdy publiczna prezentacja informacji nie jest możliwa lub właściwa.
- (37) Zgodnie z art. 35 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego i art. 21 zasad stosowania rozporządzenia finansowego, Komisja powinna udostępniać w odpowiedni sposób i w odpowiednim terminie informacje dotyczące odbiorców oraz charakteru oraz celu działań finansowanych z budżetu ogólnego Unii. Informacje te powinny być udostępniana z należytym poszanowaniem wymogów poufności i bezpieczeństwa, w szczególności w zakresie ochrony danych osobowych.
- (38) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, tj. przyczynienie się do dalszego rozwijania przestrzeni, w której równość i prawa osób zapisane w TUE, TFUE, Kartie praw podstawowych i międzynarodowych konwencjach dotyczących praw człowieka, do których to konwencji przystąpiła Unia, są propagowane, chronione i skutecznie wdrażane, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest lepsze osiągnięcie go na poziomie Unii ze względu na jego skalę i skutki, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym samym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (39) W celu zapewnienia ciągłości finansowania działań realizowanych wcześniej na podstawie sekcji 4 i 5 decyzji nr 1672/2006/WE, decyzji 2007/252/WE i decyzji nr 779/2007/WE, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Ustanowienie i czas trwania Programu

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia program „Prawa, równość i obywatelstwo” (zwany dalej „Programem”).

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1296/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie Programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych oraz uchylające decyzję nr 283/2010/UE ustanawiającą europejski instrument mikrofinansowy na rzecz zatrudnienia i włączenia społecznego Progres (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 238)

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320)

⁽³⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L 362 z 31.12.2012, s. 1).

2. Program obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Artykuł 2

Europejska wartość dodana

1. W ramach Programu finansuje się działania mające europejską wartość dodaną. W tym celu Komisja zapewnia, by działania wybrane do finansowania służyły osiągnięciu rezultatów mających europejską wartością dodaną.

2. Europejską wartość dodaną działań, także w przypadku działań na małą skalę i działań krajowych, ocenia się według kryteriów takich jak wkład tych działań w konsekwentne i spójne wdrażanie prawa Unii i w szerokie uświadamianie opinii publicznej wynikających z niego praw, zdolność tych działań do rozwijania wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi i do usprawniania współpracy transgranicznej, skutki ponadnarodowe tych działań, ich przydatność w określaniu i rozpowszechnianiu wzorcowych rozwiązań czy ich potencjał przyczyniania się do stworzenia minimalnych norm, praktycznych narzędzi i rozwiązań użytecznych w stawianiu czoła wyzwaniom transgranicznym lub ogólnounijnym.

Artykuł 3

Cel ogólny

Celem ogólnym Programu jest przyczynienie się, zgodnie z art. 4, do dalszego rozwijania przestrzeni, w której równość i prawa osób zapisane w TUE, TFUE, Karcie praw podstawowych i międzynarodowych konwencjach dotyczących praw człowieka, do których to konwencji przystąpiła Unia, są propagowane, chronione i skutecznie wdrażane.

Artykuł 4

Cele szczegółowe

1. Aby osiągnąć cel ogólny określony w art. 3, Program przewiduje następujące cele szczegółowe:

- a) propagowanie skutecznego wdrażania zasady niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, a także poszanowanie zasady niedyskryminacji ze względów, o których mowa w art. 21 Karty praw podstawowych;
- b) zapobieganie rasizmowi, ksenofobii, homofobii i innym formom nietolerancji oraz zwalczanie tych zjawisk;
- c) propagowanie i ochrona praw osób niepełnosprawnych;
- d) propagowanie równości kobiet i mężczyzn oraz wspieranie uwzględniania aspektu płci;
- e) zapobieganie wszelkim formom przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz przemocy wobec innych grup

ryzyka, w tym grup zagrożonych przemocą w bliskich związkach, oraz zwalczanie takiej przemocy, a także ochrona ofiar takiej przemocy;

- f) propagowanie i ochrona praw dziecka;
- g) przyczynienie się do zapewnienia najwyższego poziomu ochrony prywatności i danych osobowych;
- h) propagowanie praw wynikających z obywatelstwa Unii i przyczynienie się do lepszego korzystania z nich;
- i) umożliwienie osobom będącym konsumentami lub przedsiębiorcami na rynku wewnętrznym, egzekwowania swoich praw wynikających z prawa Unii – z uwzględnieniem projektów finansowanych w ramach programu dotyczącego konsumentów.

2. Cele szczegółowe Programu realizuje się w szczególności przez:

- a) podnoszenie świadomości oraz propagowanie wiedzy o prawie i politykach Unii, a także o prawach, wartościach i zasadach, na których opiera się Unia;
- b) wspieranie skutecznego, kompleksowego i spójnego wdrażania, stosowania instrumentów prawnych i polityk Unii w państwach członkowskich oraz ich monitorowania i oceny;
- c) propagowanie współpracy transgranicznej, pogłębianie wzajemnej wiedzy oraz umacnianie wzajemnego zaufania wśród wszystkich zainteresowanych podmiotów;
- d) poprawę poziomu wiedzy i zrozumienia potencjalnych barier utrudniających korzystanie z praw i zasad gwarantowanych przez TUE, TFUE, Kartę praw podstawowych, międzynarodowe konwencje, do których przystąpiła Unia, i prawodawstwo wtórne Unii.

Artykuł 5

Rodzaje działań

1. W ramach Programu finansuje się m.in. następujące rodzaje działań:

- a) działania analityczne, takie jak gromadzenie danych i statystyk; opracowywanie wspólnych metodologii i, w stosownych przypadkach, wskaźników lub wartości referencyjnych; studia, badania, analizy i ankiety; oceny; sporządzanie i publikowanie przewodników, sprawozdań i materiałów edukacyjnych; warsztaty, seminaria, spotkania ekspertów i konferencje;
- b) działania szkoleniowe, takie jak wymiany pracowników, warsztaty, seminaria, szkolenia dla osób prowadzących szkolenia oraz opracowywanie modułów szkoleń on-line lub innych;

c) działania związane z wzajemnym uczeniem się, współpracą, podnoszeniem świadomości i rozpowszechnianiem, takie jak określanie oraz wymiana sprawdzonych rozwiązań, innowacyjnych podejść i doświadczeń; organizowanie wzajemnych ocen i wzajemnego uczenia się; organizowanie konferencji, seminariów, kampanii w mediach, w tym mediach internetowych; kampanie informacyjne, w tym komunikacja instytucjonalna dotycząca priorytetów politycznych Unii w zakresie, w jakim priorytety te związane są z celami Programu; kompilowanie i publikowanie materiałów służących rozpowszechnianiu informacji o Programie i jego rezultatach; tworzenie, eksploatacja i obsługa systemów i narzędzi wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne;

d) wspieranie głównych podmiotów, których działania przyczyniają się do realizacji celów Programu, np. wspieranie organizacji pozarządowych, gdy prowadzą działania mające europejską wartość dodaną, wspieranie kluczowych podmiotów europejskich, sieci na szczeblu europejskim i zharmonizowanych usług o walorze społecznym; wspieranie państw członkowskich we wdrażaniu prawa i polityk Unii; a także wspieranie działań służących tworzeniu sieci kontaktów na szczeblu europejskim między wyspecjalizowanymi organami i podmiotami, jak również organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz organizacjami pozarządowymi, m.in. wspieranie w formie dotacji na działania lub dotacji na działalność.

2. Aby zapewnić perspektywę integracyjną, beneficjenci zachęcają odnośne grupy docelowe do udziału w działaniach finansowanych w ramach Programu.

Artykuł 6

Uczestnictwo

1. Program jest otwarty dla wszystkich organów i podmiotów mających siedzibę w:

- a) państwach członkowskich;
- b) państwach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) będących stronami porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, zgodnie z tym porozumieniem;
- c) państwach kandydujących i potencjalnych państwach kandydujących oraz państwach przystępujących do Unii, zgodnie z ogólnymi zasadami i warunkami uczestnictwa tych państw w programach Unii określonymi w odpowiednich umowach ramowych oraz decyzjach Rady Stowarzyszenia lub podobnych umowach.

2. Organy i podmioty nastawione na osiągnięcie zysku mają dostęp do Programu wyłącznie w powiązaniu z organizacjami nienastawionymi na zysk lub organizacjami publicznymi.

3. Organy i podmioty mające siedzibę w państwach trzecich innych niż państwa uczestniczące w Programie zgodnie z ust. 1 lit. b) i c), w szczególności w krajach objętych europejską polityką sąsiedztwa, mogą na własny koszt zostać włączone w działania w ramach Programu, jeśli służy to celom tych działań.

4. Komisja może współpracować z organizacjami międzynarodowymi na warunkach określonych w odpowiednich rocznych programach prac. Program jest otwarty dla organizacji międzynarodowych działających w dziedzinach, których dotyczy Program, zgodnie z rozporządzeniem finansowym i odpowiednimi rocznymi programami prac.

Artykuł 7

Budżet

1. Pula środków finansowych na wdrożenie Programu w okresie 2014–2020 wynosi 439 473 000 EUR.

2. Ze środków finansowych przydzielonych na realizację Programu można również pokrywać wydatki związane z działaniami przygotowawczymi, monitorowaniem, kontrolą, audytem i oceną, które są niezbędne do zarządzania Programem i oceny realizacji jego celów. Przydzielone środki finansowe mogą być przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z niezbędnymi badaniami, spotkaniami ekspertów, działaniami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym komunikacją instytucjonalną dotyczącą priorytetów politycznych Unii Europejskiej w zakresie, w jakim priorytety te związane są z ogólnymi celami niniejszego rozporządzenia, a także na pokrycie wydatków dotyczących sieci informatycznych służących do przetwarzania i wymiany informacji; oraz na inną pomoc techniczną i administracyjną potrzebną w związku z zarządzaniem Programem przez Komisję.

3. Roczne środki zatwierdzane są przez Parlament Europejski i Radę w granicach wieloletnich ram finansowych, określonych rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 ⁽¹⁾.

4. W ramach puli środków finansowych Programu na każdą z grup celów szczegółowych przydziela się kwoty zgodnie z wartościami procentowymi określonymi w załączniku.

5. Komisja nie może stosować odstępstw przekraczających 5 punktów procentowych w odniesieniu do przydzielonych wartości procentowych puli środków finansowych, określonych w załączniku, na każdą z grup celów szczegółowych. Jeżeli przekroczenie tego limitu okaże się konieczne, Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 8, zmieniających każdą z wartości w załączniku o więcej niż 5 punktów procentowych i maksymalnie o 10 punktów procentowych.

Artykuł 8

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 7 ust. 5, powierza się Komisji na czas trwania Programu.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884).

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 7 ust. 5, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

5. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 7 ust. 5 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie lub gdy przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten zostaje przedłużony o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 9

Środki wykonawcze

1. Komisja wdraża Program zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

2. W celu wdrożenia Programu Komisja przyjmuje roczne programy prac w formie aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 10 ust. 2.

3. Każdy roczny program prac wdraża cele Programu poprzez określenie:

a) działań, które mają zostać podjęte zgodnie z celem ogólnym i celami szczegółowymi określonymi w art. 3 i art. 4 ust. 1, w tym określenie orientacyjnego przydziału środków finansowych;

b) najważniejszych kryteriów kwalifikowalności, wyboru i przyznawania środków stosowanych przy wyborze wniosków, które mają otrzymać wkłady finansowe, zgodnie z art. 84 rozporządzenia finansowego i art. 94 zasad stosowania rozporządzenia finansowego;

c) minimalnego odsetka rocznych wydatków, które mają być przeznaczone na dotacje.

4. Zapewnia się właściwy i sprawliwy rozdział wsparcia finansowego na poszczególne dziedziny objęte szczegółowymi celami, o których mowa w art. 4 ust. 1, z uwzględnieniem poziomu finansowania przydzielonego już w poprzednich programach na lata 2007–2013 ustanowionych na mocy decyzji, o których mowa w art. 15. Postanawiając o przydzieleniu środków finansowych na te dziedziny w ramach rocznego

programu prac, Komisja uwzględnia potrzebę utrzymania dostatecznego poziomu finansowania oraz zapewnienia ciągłości działań i przewidywalności finansowania we wszystkich dziedzinach objętych szczegółowymi celami określonymi w art. 4 ust. 1.

5. Zaproszenia do składania wniosków publikuje się co roku.

Artykuł 10

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Jest on komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 11

Komplementarność

1. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, zapewnia ogólną spójność, komplementarność i synergę z innymi instrumentami Unii w tym, m.in. z programem „Sprawiedliwość”, programem „Europa dla obywateli”, programem Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych oraz innymi programami w dziedzinach: zatrudnienia i spraw społecznych; spraw wewnętrznych; zdrowia i ochrony konsumentów; edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu; społeczeństwa informacyjnego; oraz rozszerzenia, a w szczególności Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II) oraz europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi.

2. Komisja zapewnia także ogólną spójność, komplementarność i synergę z działaniami organów, urzędów i agencji Unii w dziedzinach, których dotyczą cele Programu.

3. Zasoby Programu mogą być dzielone z innymi instrumentami Unii, zwłaszcza programem „Sprawiedliwość”, w celu realizacji działań zgodnych z celami obu programów. Działanie, na które przyznano finansowania w ramach Programu, może również uzyskać finansowanie w ramach programu „Sprawiedliwość”, o ile finansowanie to nie pokrywa tych samych pozycji kosztów.

Artykuł 12

Ochrona interesów finansowych Unii

1. Komisja przyjmuje odpowiednie środki zapewniające, w trakcie realizacji działań finansowanych w ramach Programu, ochronę interesów finansowych Unii przez stosowanie środków zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom, przez skuteczne kontrole oraz, w razie wykrycia nieprawidłowości, przez odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych, a także, w stosownych przypadkach, przez skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary administracyjne i finansowe.

2. Komisja lub jej przedstawiciele oraz Trybunał Obrachunkowy są uprawnieni do przeprowadzania audytów, zarówno na podstawie dokumentów, jak i na miejscu, w odniesieniu do wszystkich beneficjentów dotacji, wykonawców i podwykonawców, którzy otrzymują od Unii środki finansowe w ramach Programu.

3. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może przeprowadzać dochodzenia, w tym kontrole i inspekcje na miejscu, zgodnie z przepisami i procedurami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁽¹⁾ i rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96⁽²⁾, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie naruszające interesy finansowe Unii, w związku z umową o udzielenie dotacji, decyzją o udzieleniu dotacji lub zamówieniem finansowanymi w ramach Programu.

4. Bez uszczerbku dla ust. 1, 2 i 3, umowy o współpracy z państwami trzecimi i z organizacjami międzynarodowymi, umowy o udzielenie dotacji, decyzje o udzieleniu dotacji oraz umowy, wynikające z realizacji Programu, zawierają postanowienia wyraźnie upoważniające Komisję, Trybunał Obrachunkowy i OLAF do prowadzenia audytów i dochodzeń, o których mowa w tych ustępach, zgodnie z ich odpowiednimi kompetencjami.

Artykuł 13

Monitorowanie i ocena

1. Komisja co roku monitoruje Program, by śledzić wykonanie działań prowadzonych w jego ramach oraz realizację celów szczegółowych określonych w art. 4. Monitorowanie służy także ocenie, w jaki sposób w różnych działaniach w ramach całego Programu uwzględniono kwestie równości płci, niedyskryminacji i ochrony dzieci.

2. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie:

- a) sprawozdanie roczne z monitorowania wskaźników określonych w art. 14 ust. 2, i wykorzystania dostępnych środków finansowych;
- b) sprawozdanie z oceny okresowej, do dnia 30 czerwca 2018 r.;
- c) sprawozdanie z oceny ex post, do dnia 31 grudnia 2021 r.

3. W sprawozdaniu z oceny okresowej ocenia się realizację celów Programu, efektywność wykorzystania zasobów oraz europejską wartość dodaną Programu, w celu stwierdzenia, czy finansowanie w dziedzinach objętych Programem należy przedłużyć, zmienić lub zawiesić po roku 2020. W sprawoz-

daniu tym ujęte zostają także wszelkie możliwości uproszczenia Programu, kwestie jego wewnętrznej i zewnętrznej spójności, jak również ocena dalszej aktualności wszystkich celów i działań. Uwzględnia ono również wyniki ocen ex post przeprowadzonych w stosunku do poprzednich programów na lata 2007–2013, ustanowionych na mocy decyzji, o których mowa w art. 15.

4. Sprawozdanie z oceny ex post ocenia długofalowy wpływ Programu i trwałość efektów Programu, by dostarczyć informacji umożliwiających podjęcie decyzji o kolejnym programie.

Artykuł 14

Wskaźniki

1. Zgodnie z art. 13 za podstawę monitorowania i oceny, w jakim stopniu każdy z celów szczegółowych Programu określonych w art. 4, został zrealizowany dzięki działaniom przewidzianym w art. 5, służą wskaźniki określone w ust. 2 niniejszego artykułu. Odniesieniem dla nich są uprzednio zdefiniowane poziomy bazowe odzwierciedlające sytuację sprzed realizacji. W odpowiednich przypadkach wskaźniki przedstawiają efekty z podziałem m.in. według płci, wieku i niepełnosprawności.

2. Wskaźniki, o których mowa w ust. 1, obejmują między innymi następujące elementy:

- a) liczba i odsetek osób z grupy docelowej, do których udało się dotrzeć z działaniami informacyjnymi finansowanymi w ramach Programu;
- b) liczba zainteresowanych podmiotów, które uczestniczyły m.in. w działaniach szkoleniowych, wymianach, wizytach studyjnych, warsztatach i seminariach finansowanych w ramach Programu;
- c) poprawa poziomu wiedzy o prawie i politykach Unii i, w stosownych przypadkach, o prawie, wartościach i zasadach, na których opiera się Unia, wśród osób należących do grup, które uczestniczyły w działaniach finansowanych w ramach Programu, w porównaniu z całą grupą docelową;
- d) liczba przypadków podjęcia współpracy transgranicznej, działań z zakresu takiej współpracy i rezultatów takiej współpracy;
- e) dokonana przez uczestników ocena działań, w których uczestniczyli, i (oczekiwanej) trwałości rezultatów tych działań;
- f) zasięg geograficzny działań finansowanych w ramach Programu;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

g) liczba wniosków i dotacji w odniesieniu do każdego celu szczegółowego;

h) poziom finansowania, o jaki wnoszono i jakiego udzielono, w odniesieniu do każdego celu szczegółowego.

3. Oprócz wskaźników określonych w ust. 2, sprawozdanie z oceny okresowej i sprawozdanie z oceny ex post Programu zawierają także między innymi ocenę:

a) europejskiej wartości dodanej Programu, w tym ocenę działań prowadzonych w ramach Programu – na tle podobnych inicjatyw prowadzonych na szczeblu krajowym lub europejskim i niekorzystających z unijnego finansowania – oraz ich (oczekiwanych) efektów; a także zalet lub wad unijnego finansowania w porównaniu z krajowym finansowaniem działań tego typu;

b) poziomu finansowania względem osiągniętych efektów (efektywność);

c) ewentualnych przeszkód administracyjnych, organizacyjnych lub strukturalnych utrudniających sprawniejszą, skutecz-

niejszą i efektywniejszą realizację Programu (możliwości uproszczenia).

Artykuł 15

Środki przejściowe

Działania, które zostały rozpoczęte na podstawie sekcji 4: „Walka z dyskryminacją i różnorodność” i sekcji 5 „Równość płci” decyzji nr 1672/2006/WE, na podstawie decyzji 2007/252/WE lub decyzji nr 779/2007/WE są nadal regulowane przepisami tych decyzji, aż do ich zakończenia. W przypadku tych działań, odniesienie do komitetów w art. 13 decyzji nr 1672/2006/WE, w art. 10 decyzji 2007/252/WE oraz w art. 10 decyzji nr 779/2007/WE traktuje się jako odniesienie do komitetu, o którym mowa w art. 10 ust. 1 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 16

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 17 grudnia 2013 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

M. SCHULZ

Przewodniczący

W imieniu Rady

L. LINKEVIČIUS

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

PRZYDZIAŁ ŚRODKÓW FINANSOWYCH

W ramach puli środków finansowych Programu kwoty na grupy celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 przydziela się w następujący sposób:

Grupy celów szczegółowych	Udział w puli środków finansowych (w %)
Grupa 1	57 %
— propagowanie skutecznego wdrażania zasady niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, a także poszanowanie zasady niedyskryminacji ze względów, o których mowa w art. 21 Karty praw podstawowych;	
— zapobieganie rasizmowi, ksenofobii, homofobii i innym formom nietolerancji oraz zwalczanie tych zjawisk;	
— propagowanie i ochrona praw osób niepełnosprawnych;	
— propagowanie równości kobiet i mężczyzn oraz wspieranie uwzględniania aspektu płci;	
Grupa 2	43 %
— zapobieganie wszelkim formom przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz przemocy wobec innych grup ryzyka, w tym grup zagrożonych przemocą w bliskich związkach, oraz zwalczanie takiej przemocy, a także ochrona ofiar takiej przemocy;	
— propagowanie i ochrona praw dziecka;	
— przyczynienie się do zapewnienia najwyższego poziomu ochrony prywatności i danych osobowych;	
— propagowanie praw wynikających z obywatelstwa Unii i przyczynienie się do lepszego korzystania z nich;	
— umożliwienie osobom będącym konsumentami lub przedsiębiorcami na rynku wewnętrznym, egzekwowania własnych praw wynikających z prawa Unii – z uwzględnieniem projektów finansowanych w ramach programu dotyczącego konsumentów.	